

VPLYV KLIMATICKÝCH FAKTOROV NA KVALITU HROZNA A VÍNA

Ladislav DÖRD¹, Štefan HRONSKÝ²

¹Katedra agrochémie a potravinových zdrojov, Trieda Andreja Hlinku 2, 949 76 Nitra, Slovakia

²Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Fakulta záhradníctva a krajinného inžinierstva, Tulipánová 7, 949 76, Nitra, Katedra ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva

V poslednej dobe čoraz viac sa hovorí o dopadoch klimatických zmien na rôzne rastlinné spoločenstvá pestovaného aj na našom území. Ani vinič hroznorodý nie je výnimkou, o to viac, lebo životný cyklus viniča netrvá ako v prípade jednoročných rastlín len rok alebo dva, ale v niektorých prípadoch aj 25–30 rokov.

Podľa Štvrtej národnej správy SR o zmene klímy [1] sa priemerná ročná teplota vzduchu na Slovensku zvýšila asi o 1,1 °C a ročný úhrn atmosférických zrážok sa znížil asi o 5,6 % v 20. storočí. Náhle klimatické zmeny môžu spôsobiť nútené zmeny v systéme pestovania viniča aj na našom území. Naším cieľom je preto už dopredu zistiť, vyčíslíť úroveň zmien klimatických faktorov a ich vplyv na kvalitu hrozna a vína. Vyhodnotili sme: priemerné ročné teploty, priemerné teploty počas hlavného vegetačného obdobia, sumu aktívnych teplôt, slnečný svit, priemerný úhrn zrážok, začiatok, koniec a trvanie vegetačného obdobia, úrodu hrozna na hektár, cukornatosť hrozna a vykonali sme analýzu vína. Na základe analýz sme zistili rozdiel v priemernej teplote medzi najteplejším (2007) a najchladnejším rokom (2005) 1,7 °C a rozdiel 1,2 °C počas hlavného vegetačného obdobia v zodpovedajúcich rokoch. Zistili sme predĺženie hlavného vegetačného obdobia o 12 dní a skorší začiatok hlavného vegetačného obdobia o 10 dní (5. IV.) s porovnaním s dlhodobým priemerom (15. IV.), čo môže spôsobiť značné škody na viniči v dôsledku neskorých jarných mrazov. Suma slnečného svitu a úhrny zrážok za sledované obdobie sa výrazne nezmenili, ale zmenilo sa ich rozdelenie na jednotlivé mesiace. Zrážkové rozdelenie sa zmenilo za sledované obdobie v tom, že len 17,8 % zrážok sa vyskytovalo v období september – október, zatiaľ čo za to isté obdobie v rokoch 1961 až 1990 o 25,6 %. V období júl–august táto hodnota sa zmenila z 25,8 % na 36,3 %, takže počas obdobia vývoja bobúľ a strapcov sa zvýšila hodnota úhrnu zrážok, čo sťažuje ochranu proti peronospóre (*Plasmopara viticola*). Zvýšením priemerných teplôt sa zvýšila aj cukornatosť hrozna.

Zvýšenie sumy priemerných aktívnych teplôt za posledné 4 roky nad 3300 °C počas HVO umožňuje dozretie hrozna a následne aj výrobu akostných vín s prívlastkom. Úroda hrozna je premenlivá a závisí najmä od klimatických faktorov. Limitujúcim faktorom vysokých úrod sú zrážky počas HVO.

Pri analýze vín sme zistili, že očakávané zníženie obsahu kyselín ako následok vyššieho cukornatosti a lepšieho dozretia hrozna nebolo preukázateľné. Zvýšenie obsahu cukru v hrozne zapríčinil skôr zvýšenie obsahu alkoholu a extraktu vína, hoci medzi hodnotami bez cukornatého extraktu sme nezistili preukázateľný rozdiel. Zvýšený obsah alkoholu vo víne však môže zapríčiniť disharmóniu chuťových vlastností.

[1] The Fourth National Communication of the Slovak Republic on Climate Change. 2005. Ministry of the Environment of the Slovak Republic, Slovak Hydrometeorological Institute, [2009-02-10]. <http://unfccc.int/resource/docs/natc/slknc4.pdf>